

Boekverslag De aanslag (Harry Mulisch)

Bert Pannekeet

© havovwo.nl (jan 2002)

Auteur: Harry Mulisch
Titel: De Aanslag (1982)

1^e druk: 1982
deze druk: 1996

Overall was het dag, maar hier was het nacht, neen, meer dan nacht.
C. Plinius Caecilius Secundus, Epistulae, VI, 16.

Samenvatting Als Anton Steenwijk en zijn familie op een avond met zijn allen aan tafel zitten kinken er schoten. Het blijkt dat Fake ploeg is neergeschoten. Het lichaam wordt voor het huis van de familie Steenwijk neergelegd. Als de Duitse politie komt wordt Anton meegenomen door de Duitsers en de dag erna wordt hij bij zijn oom en tante in huis opgenomen. Als Anton ouder is wil hij niks meer met de oorlog te maken hebben maar hij kan de vraag naar wat er die avond is gebeurt maar niet van zich afzetten en hij gaat onderzoeken wat er nou precies gebeurt is.

Thematiek Dit verhaal heeft meerdere thema's maar het belangrijkste thema van dit verhaal is het opsporen van verborgen achtergronden en ook de vraag naar schuld en verantwoordelijkheid. In het verhaal is Anton onbewust zijn hele leven bezig met de vraag wat er die avond gebeurt is.

Titelverklaring: De titel van het boek verwijst naar de aanslag die wordt gepleegd op Fake Ploeg, maar tevens verwijst het ook naar de aanslag op Antons leven. Zijn ouders en broer worden vermoord en hij kan wat er gebeurt is de rest van zijn leven niet meer van zich afzetten.

Mottoverklaring: Het motto is ontleend aan een brief die de Romeinse senator schreef aan de geschiedschrijver Tacitus, waarin hij verslag deed van de rampzalige uitbarsting van de Vesuvius in het jaar 79, waardoor Pompeii werd bedolven. Deze ramp wordt vergeleken met De Aanslag.

Verteltechniek en perspectief: Het verhaal wordt verteld vanuit de auctoriele vertelsituatie. Dit zie je aan zinnen tussen haakjes waarin de verteller algemene opmerkingen maakt en dingen extra uitlegt. Dit gebeurt veel aan het begin en ook aan het eind van het verhaal.

Eigen waarde oordeel De gebeurtenissen in het verhaal waren erg ingrijpend, bijvoorbeeld wanneer de ouders en broer van Anton worden vermoord en hij alleen overblijft en de ontmoeting met de zoon van Fake Ploeg. Het boek liet zich vrij makkelijk lezen. Er kwamen wel enkele moeilijke woorden in voor maar dit had geen invloed op de leesbaarheid van het boek. Het taalgebruik was ook beeldend zodat ik me de beschreven zaken goed kon voorstellen. De personen in het verhaal kwamen echt op mij over. Ik vond Anton de meest sympathieke maar dat komt waarschijnlijk omdat je het hele verhaal met hem meeleeft en je over hem het meest te weten komt. Ik vond de zoon van fake Ploeg het minst sympathiek.

Boekverslag De aanslag (Harry Mulisch)

Bert Pannekeet

© havovwo.nl (jan 2002)

De auteur

Ik heb de biografische informatie van het internet af gehaald, op de site www.schrijversnet.nl. Ik heb het gelezen en ik herkende wel een paar dingen uit het boek die mogelijk verwijzen naar het leven van de schrijver. In het verhaal woont Anton in Haarlem en later in Amsterdam. Harry Mulisch woonde ook in Haarlem en is toen ook naar Amsterdam verhuisd. Wat mij ook opviel is dat de moeder van Harry Mulisch joods is en in het verhaal wordt het lichaam van Fake ploeg niet bij de andere burens neer gelegd omdat daar een joods gezin ondergedoken zat.

Vijf vragen die ik zou willen stellen aan de auteur zijn:

1. hoe hij op het idee voor dit boek is gekomen
2. wat hij het leukst vindt om te schrijven: boeken, verhalen, gedichten of toneelstukken en waarom hij dat vindt
3. over welk boek hij zelf het meest tevreden mee is
4. waarom hij is begonnen met schrijven
5. hoe hij op ideeën voor een nieuw verhaal komt

Brief aan de auteur

Adres.....
.....

8 januari 2001

geachte heer Mulisch,

Ik heb uw boek De Aanslag gelezen en nu ben ik bezig met een boekverslag daarover. Ik moet ook een verwerkingsopdracht maken waarbij ik kan kiezen uit verschillende onderwerpen. Ik heb gekozen om iets over de auteur te schrijven om meer over u te weten te komen.

Ik heb een paar vragen aan u en ik hoop dat u mij daarop wilt antwoorden. De volgende dingen zou ik graag van u willen weten.

1. Hoe u op het idee van het boek De Aanslag bent gekomen.
2. Hoe u op het idee voor een nieuw boek komt
3. Waarom u schrijver bent geworden.
4. Over welk boek u het meest tevreden bent
5. Wat u het leukst vindt om te schrijven: boeken, verhalen, gedichten of toneelstukken en waarom u dat vindt.

Ik hoop dat u mijn vragen wilt beantwoorden en mij een brief terug wilt schrijven.

vriendelijke groet

.....